

isto možemo i moramo i ovu treću da prepuručimo svakomu, komu je stalo do toga, da nešto solidna nauči.

Dr. Pazman.

Kachnik dr. Jos. *Ethica catholica specialis. Praelectiones academicae.* Olomuc 1912, kod Prombergera, 8° str. 622. Cijena K 14.—.

Profesor bogoslovskega fakulteta u Olomucu izdao je djelo o moralnom bogoslovju u tri sveske pod naslovom: *Ethica catholica generalis, Ethica catholica specialis i Ethica socialis seu sociologia.* Pred nama je drugi svezak toga djela, koji obrađuje gradivo dekaloga i zapovijedi crkvenih. Prema tomu je i razdijelio pisac cjelokupno gradivo ovoga sveska na dva nerazmjerna i nejednaka dijela: de praeceptis decalogi (od str. 13. do 568.) i de praeceptis ecclesiae (od str. 569. do 622.). Prvi je dio opet razdijelio na dvije sekcije, te u prvoj govori o prve tri zapovijedi dekaloga, a u drugoj raspravlja zapovijedi od 5. do 10. incl., dok o 4. zapovijedi govori u trećem svesku: *Ethica socialis.* Prvu od napomenutih sekcija dijeli opet u tri poglavlja: 1. de fidelitate erga Deum, 2. de reverentia erga Deum i 3. de famulatu Deo exhibendo. Prvo poglavlje (opet nerazmjerno) obuzima gradivo de praeceptis fidei, spei, charitatis (erga Deum, seipsum et proximum et cultus divini. Drugo poglavlje obuzima samo drugu zapovijed Božju (de blasphemia, iuramento et voto), a treći opet obuhvaća samo treću zapovijed Božju i dvije crkvene. Druga sekcija razdijeljena je na pet poglavlja; u prvom je govor općenito de nocumentis in bonis externis; u drugom de nocumentis in vita (5. zap. Božja), u trećem de nocumentis in personam (6. i 9. zap. Božja); u četvrtom de nocumentis in rem possessam (7. i 10. zap. Božja); u petom napokon de nocumentis ore prolatis (8. zap. Božja). Pisac je nastojao da bude u razdiobi gradiva originalan, pa mu je to i za rukom pošlo. Gradivo raspravlja pregledno, jasno, u kratko, jezgrovito, a metoda mu je ona pomiješana, no pretežno kasuistična. Originalno je i to, što se pisac — bio je jamačno prije ka-

teheta — kod svakoga pitanja obzire na katekizam, te se u opasci pozivlje i navodi riječi iz katehizma i češki i njemački. Razumijeva se, da i literaturu navodi pred svakim poglavljem. poglavito se oslanja na nauku sv. Tome Akvinca, sv. Alfonsa i novijih pisaca kao Noldina, Schindlera, Göpferta, Cathreina, Müllera, Lehmkuhla, Aertnys-a i dr. — Djelo je ovo vrijedno svake preporuke i pohvale.

Dr. Pazman.

Ude prof. dr. Johann: E t h i k. *Leitfaden der natürlich-vernünftigen Sittenlehre.* Freiburg u. Wien. Herdersche Verlagshandlung. 8° str. XX + 164. Cijena K 2.88 uvez. K 3.60.

Pisac je imao prilike predavati etiku kroz dvije godine, pa ono, što je predavao, izdao je štampom u kratko, zbitno, i u skolastičkoj formi, t. j. po običaju, kojim su se t. zv. skolastici služili i koji je veoma podesan za školu, tako te je i dandanas većina školskih teoloških knjiga napisana na taj način. Pisac name prije nego počne raspravljati koje pitanje, navede literaturu razjasni s nekoliko opazaka t. zv. status quaestionis, postavi tezu i dokaze. Ova knjiga imade 61 tezu, a raspravlja o posljednjoj svrsi čovjeka, o moralnosti, o moralnom zakonu naravnom i pozitivnom, o zasluži i krivnji, o pravu, o dužnostima pojedinaca, te napokon o društvu i društvenim dužnostima. Pisac se je poglavito držao nauke sv. Tome Akvinskog, pa to podaje knjizi golemu cijenu. Knjiga je pisana njemački, a to je dobro i zgodno za njemačke bogoslovce i juriste, da u knjizi brzo i lako nagju, što im ovaj čas treba iz etike, pa da u kratko doznadu za tačan sadržaj nauke i glavne dokaze. U latinskom jeziku imade više ovakovih etika, pa zato nije ova knjiga upravo potrebna našim bogoslovcima, ali je ipak poradi izvrsnosti njezine preporučujemo.

Dr. Pazman.

Telch Carolus: Epitome theologiae moralis universae per definitiones, divisiones et summaria principia pro recollectione doctrinae mo-